

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	10Sža/18/2013
Identifikačné číslo spisu:	1013200004
Dátum vydania rozhodnutia:	21.08.2013
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Hatalová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2013:1013200004.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Henčekovej, PhD. a z členov JUDr. Zuzany Ďurišovej a JUDr. Petra Paludu, v právnej veci navrhovateľa: P. P. B., nar. XX. Y. XXXX, štátneho príslušníka Somálska, posledne trvale bytom v krajine pôvodu v V., toho času miesto pobytu Záchytný tábor Humenné, zastúpeného Mgr. Jarmilou Várgovou, advokátkou so sídlom na Brečtanovej ul. 21, Bratislava, proti odporcovi: Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky - Migračný úrad, Pivonková 6, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporcu ČAS: MU-649-10/PO-Ž-2012 zo dňa 30. novembra 2012, o odvolaní navrhovateľa podaného proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 9Saz/1/2013-37 zo dňa 27. marca 2013, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 9Saz/1/2013-37 zo dňa 27. marca 2013 p o t v r d z u j e .

Účastníkom náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

I.

Konanie pred správnym orgánom

Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky - Migračný úrad so sídlom Pivonková 6, Bratislava (ďalej len odporca) rozhodnutím ČAS: MU-649-10/PO-Ž-2012 zo dňa 30. novembra 2012 podľa § 13a zákona č. 480/2002 Z. z. o azyle a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len zákon o azyle) navrhovateľovi nepredložil poskytnutú doplnkovú ochranu. Odporca v rozhodnutí opísal zistený stav veci a svoje rozhodnutie zdôvodnil tým, že po vyhodnotení všetkých skutočností dospel k názoru, že v tomto prípade navrhovateľ prestal spĺňať podmienky na poskytnutie doplnkovej ochrany. Ďalej uviedol, že z vyhľadanych a do spisu založených správ vyplýva, že bezpečnostná situácia v meste Mogadišo sa v dôsledku vytlačenia povstalcov hnutia Al Shabaab (ďalej len „Al Shabaab“) v auguste 2011 zlepšila natoľko, že pominula hrozba vážneho bezprávia (z dôvodu svojvoľného násillia počas vnútroštátneho ozbrojeného konfliktu). Cca jeden milión ľudí, ktorí toto mesto pred časom opustili v dôsledku bojov v tomto regióne, sa vrátilo do mesta, celková situácia a život sa tam znormalizovali.

Odporca uviedol, že vládne sily zabezpečili v tomto regióne kontrolu. Poukázal tiež na sporadické útoky Al Shabaab-u, ktoré však v prevažnej miere smerujú voči armáde a politickým autoritám. Dodal, že aj keď vnútroštátny konflikt v Somálsku nie je úplne ukončený, v regióne mesta Mogadišo došlo k takému zlepšeniu bezpečnostnej situácie, ktoré umožňuje prípadný návrat navrhovateľa a teda že navrhovateľovi nehrozí vážne bezprávie v zmysle § 2 písm. f/ zákona o azyle. Svoje právne závery doplnil o informácie o krajine pôvodu navrhovateľa, na ktoré sa v rozhodnutí odvolal a ktoré aj identifikoval.

II.

Konanie pred súdom I. stupňa na základe návrhu

Proti tomuto rozhodnutiu podal navrhovateľ v zákonnej lehote opravný prostriedok -návrh zo dňa 28. decembra 2012, ktorým sa domáhal jeho zrušenia z dôvodov § 250j ods. 2 písm. b/, c/, e/ Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“). Uviedol v ňom, že zo správ, ktoré mal odporca k dispozícii vyplýva, že v Mogadiši existuje neustála hrozba zo strany Al Shabaab (útoky Al Shabaab, ohrozujúce obyvateľstvo), že odporcovo tvrdenie o zlepšení sa bezpečnostnej situácie vychádza zo všeobecných informácií, týkajúcich sa návratu presídlených obyvateľov do Mogadiša. Namietal, že v hlavnom meste pretrváva stále vnútroštátny konflikt. Tiež dôvodil, že odporca v skutkovo obdobných prípadoch poskytol, resp. predĺžil doplnkovú ochranu osobám pochádzajúcich z blízkeho mesta Afgoye. Zdôraznil svoje osobitné postavenie lekára obávajúc sa, že by z tohto titulu bol Al Shabaab-om vyzvaný na spoluprácu. V súvislosti s tým poukázal na správu o smrti dvoch lekárov. V priebehu pojednávania založila právna zástupkyňa navrhovateľa do spisu list Medzinárodnej organizácie pre migráciu (IOM) z 22. januára 2013 v ktorom Slovenskej humanitnej rade oznamuje, že z dôvodu zlej bezpečnostnej situácie nerealizuje asistované dobrovoľné návraty do južnej a centrálnej časti Somálska. Odporca navrhol vo svojom vyjadrení zo dňa 4. februára 2013 k návrhu napadnuté rozhodnutie v celom rozsahu potvrdiť. V celom rozsahu zotrval na výroku ako aj odôvodnení svojho rozhodnutia, pričom opätovne poukázal na skutočnosť, že i keď konflikt v Somálsku nie je ukončený, bezpečnostná situácia v oblasti Mogadiša sa zlepšila natoľko, že pominuli dôvody pre poskytnutie (predĺženie) doplnkovej ochrany. K situácii v meste Afgoye uviedol, že situácia sa v ňom zmenila k lepšiemu až obdobím máj - jún 2012 a teda z pohľadu jej stability ide o prípad odlišný od situácie v Mogadiši, kde k jej zlepšeniu došlo v lete roku 2011, teda o rok skôr.

Zo spisu ČAS: MU-405/PO-Ž-2011 krajský súd zistil, že navrhovateľ požiadal o azyl z dôvodu obáv pred násilným verbovaním Al Shabaab-u. Odporca mu rozhodnutím z 18. novembra 2011 azyl neudelil, poskytol mu však doplnkovú ochranu z dôvodu násilia spôsobovaného Al Shabaab-om za použitia § 2 písm. f/ bodu 3. zákona o azyle.

Zo spisu ČAS: MU-649/PO-Ž-2012 súd zistil, že navrhovateľ 17. septembra 2012 požiadal o predĺženie doplnkovej ochrany z dôvodov, ktoré uviedol v predchádzajúcom konaní. Odporca s ním vykonal pohovor v priebehu ktorého navrhovateľ odporcovi predložil novinový článok z 30. decembra 2011, podľa obsahu ktorého boli zastrelení dvaja lekári, pôsobiaci v Somálsku v rámci organizácie Lekári bez hraníc. Strelcom bol pracovník logistiky nemocnice, ktorý bol v predchádzajúci deň vyhodený z práce za krádež liekov a ktorého polícia aj obvinila. V spise sa nachádzajú relevantné správy o krajine pôvodu navrhovateľa, pochádzajúce z rôznych zdrojov, zamerané na aktuálnu bezpečnostnú situáciu v Mogadiši.

Krajský súd v Bratislave napokon napadnutým rozsudkom potvrdil rozhodnutie odporcu s nasledujúcim odôvodnením:

K námietke, že zistenie skutkového stavu veci je nedostatočné na posúdenie veci, nakoľko, zo správ, ktoré mal odporca k dispozícii vyplýva, že v Mogadiši existuje neustála hrozba zo strany Al Shabaab: Podľa názoru prvostupňového súdu táto námietka nie je dôvodná. Odporca vyhľadal a do spisu založil viacero správ z rôznych zdrojov (napr. IRIN news, Oddelenie pre analýzu potravinovej bezpečnosti a výživy, Francúzska tlačová agentúra, Veľká Británia - Informačná služba o COI, Sabahionline, atď.), ktoré boli zamerané na bezpečnostnú situáciu v oblasti Mogadiša. Z ich obsahu je zjavné, že cca jeden milión ľudí, ktorí utiekli pred nestabilitou a bojmi v Mogadiši sa po vytlačení Al Shabaab-u vrátilo do svojich domovov v Mogadiši, ako aj v oblasti koridoru Afgoye (oblasť mesta Afgoye a priestoru medzi Mogadišom a Afgoye -poznámka súdu) a že vládne sily zabezpečili úplnú kontrolu v Mogadiši. Epizódy násilia sú pripisované politickej aktivite a prevažne smerujú proti oficiálnym cieľom (napr. vojenské

objekty, prezidentský objekt Villa Somalia). Zo všetkých správ získaných odporcom vyplýva, že hlavné mesto Mogadišo, odkiaľ pochádza a kde celý život navrhovateľ žil, je pod kontrolou vládných síl i keď sporadicky dochádza k aktivitám (atentáty, samovražedné útoky), ktorých aktérom je Al Shabaab. Totožné konštatovanie sa týka aj koridoru Afgoye.

Podľa názoru krajského súdu obsah a počet vyhládaných a do spisu založených správ dal navrhovateľovi dostatok znalostí o bezpečnostnej situácii v oblasti Mogadiša k tomu, aby mohol odporca kvalifikovane a so znalosťou veci rozhodnúť o navrhovateľovej žiadosti o predĺženie poskytnutej doplnkovej ochrany.

K námietke, že rozhodnutie je v rozpore s obsahom spisu, že odporcovo tvrdenie o zlepšení sa bezpečnostnej situácie vychádza zo všeobecných informácií, pričom odporca neskúmal navrhovateľov prípad z pohľadu jeho postavenia ako lekára:

Ani táto námietka podľa názoru krajského súdu nebola dôvodná. Ako to bolo zistené (viď vyhodnotenie predchádzajúcej námietky), informácie o bezpečnostnej situácii v krajine pôvodu navrhovateľa (konkrétne oblasť hlavného mesta Mogadiša) konštatujú podstatnú zmenu situácie k lepšiemu, pričom však neopomínajú ani výskyt občasných incidentov. Odporca teda objektívne opísal zistený stav veci a pokiaľ na základe správnej úvahy, ktorá je zrejmá z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia, dospel k názoru, že v Mogadiši a jeho okolí došlo k podstatnej zmene bezpečnostnej situácii oproti stavu v čase vydania predchádzajúceho rozhodnutia, takúto skutočnosť nie je možné vyhodnotiť ako rozpor s obsahom spisu.

K dôkazu predloženému zástupkyňou navrhovateľa na pojednávaní (list Medzinárodnej organizácie pre migráciu - IOM z 22. januára 2013, v ktorom Slovenskej humanitnej rade oznamuje, že z dôvodu zlej bezpečnostnej situácie nerealizuje asistované dobrovoľné návraty do južnej a centrálnej časti Somálska) krajský súd poznamenal, že je v ňom iba konštatovaný aktuálne postoj tejto organizácie k návratom somálskych repatriantov a preto ako taký nemôže slúžiť k objektívnemu zisteniu a posúdeniu bezpečnostnej situácie, potrebnej pre rozhodovanie o poskytnutí medzinárodnej ochrany v zmysle zákona o azyly.

K námietke, týkajúcej sa osobitného postavenia navrhovateľa (ako lekára) a to aj vo vzťahu k prezentovanému zastrelení dvoch iných lekárov v decembri 2011 súd poznamenal, že: 1/ Prípady smrti dvoch lekárov je (ako to vyplýva z obsahu predloženého článku) prípadom kriminálneho činu muža, ktorý bol za kradnutie zdravotníckeho materiálu (liekov) vyhodnený zo zamestnania v nemocnici a ktorý sa takýmto odsúdenia hodným spôsobom pomstil. Z tohto činu bol polícia obvinený. 2/ Navrhovateľ mal byť v Mogadiši v júli 2011 prehováraný k spolupráci s Al Shabaab-om. K tejto udalosti teda došlo v čase, keď mesto Mogadišo bolo týmto hnutím ovládané. Následne však bol Al Shabaab z mesta a jeho okolia vytlačený a táto situácia sa aj stabilizovala, teda aktuálne ide o diametrálne odlišnú situáciu, kedy sa navrhovateľ už takéhoto konania zo strany Al Shabaab obávať nemusí.

K námietke, že odporca v skutkovo obdobných prípadoch poskytol, resp. predĺžil doplnkovú ochranu osobám pochádzajúcich z blízkeho mesta Afgoye, čím mala byť v konaní odporcu zistená vada, ktorá mohla mať vplyv na zákonnosť napadnutého rozhodnutia:

K tejto námietke prvostupňový súd uviedol, že navrhovateľ nepredložil súdu jediný dôkaz o tomto jeho tvrdení. Avšak aj keby odporca vo veci žiadateľa o poskytnutie či predĺženie doplnkovej ochrany rozhodol v inom prípade či prípadoch tak, ako to navrhovateľ naznačil, táto skutočnosť nemôže automaticky znamenať, že ide o postup odporcu, ktorý má vplyv na zákonnosť napadnutého rozhodnutia. Jednak preto, lebo pod vadou konania v zmysle § 250j ods. 2 písm. e/ O.s.p. je potrebné rozumieť vadu v konaní správneho orgánu, teda v jeho (procesnom) postupe pri vedení konania, ktorá mohla ovplyvniť konečné rozhodnutie (v konaní o udelenie azylu napr. nepoučenie žiadateľa o jeho právach a povinnostiach zákonným spôsobom, zabezpečenie tlmočenia nezákonným spôsobom a pod.). Jednak však aj preto, lebo každá žiadosť o poskytnutie medzinárodnej ochrany sa musí poučiť individuálne, po zohľadnení všetkých zistených tak subjektívnych, ako aj objektívnych skutočností. Ako to vyplýva zo samotného opravného prostriedku, navrhovateľ v ňom poukazoval na údajné rozhodnutia, týkajúce sa žiadateľov, pochádzajúcich z mesta Afgoye. I keď toto mesto sa nachádza v blízkosti hlavného mesta Mogadiša, nejde o totožné mestá, pričom nie sú z opravného prostriedku zrejmé aj iné okolnosti, týkajúce sa iných žiadateľov o poskytnutie medzinárodnej ochrany. Navyše súd poukázal na skutočnosť, že iba existencia niektorých z väd rozhodnutia, konkretizovaných v § 250j ods. 2, ods. 3 O.s.p. môže viesť k zrušeniu napadnutého rozhodnutia. Preto ani túto námietku súd neuznal ako

dôvodnú.

Nad rámec vznesených námietok krajský súd uviedol, že napadnuté rozhodnutie obsahuje správne právne posúdenie veci. Navrhovateľovi bola (ako to vyplýva z rozhodnutia odporcu ČAS: MU-405-16/PO-Ž-2011 z 18. novembra 2011) poskytnutá doplnková ochrana v dôsledku hrozby vážneho bezprávia, ktoré tkvelo v plnej kontrole mesta Modadiša a jeho okolia Al Shabaab-om. Teda za situácie individuálneho ohrozenia osobnej integrity navrhovateľa z dôvodu svojvoľného násillia zo strany Al Shabaab-u v hlavnom meste Mogadiši a jeho okolí. Navrhovateľ pritom celý život (s výnimkou štúdia na vysokej škole na Ukrajine) prežil v tomto meste. Ak teda odporca posudzoval prípadnú existenciu vážneho bezprávia z pohľadu situácie v Mogadiši, pričom preukázateľne došlo k jej neporovnateľnému zlepšeniu vytlačením Al Shabaab-u z neho ako aj z jeho okolia, postup odporcu bol správny. V tejto súvislosti súd poukazuje na faktickú analogickú aplikáciu ust. Článku 8 Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2011/95/EÚ z 13. decembra 2011 (kvalifikačná smernica), podľa ktorého sa pri rozhodovaní zohľadní aj skutočnosť, ak v časti krajiny pôvodu má žiadateľ zabezpečenú ochranu, resp. mu v nej nehrozí vážne bezprávie. Vo vzťahu k prejednávanej veci, ak v meste a regióne Mogadiša došlo preukázateľne k zlepšeniu bezpečnostnej situácie tým, že Al Shabaab bol z tejto oblasti vytlačený a mesto (okrem aj iných oblastí) je plne pod kontrolou somálskej vlády, pričom navrhovateľ pochádza a celý život prežil v Mogadiši, rozhodnutie odporcu o nepredĺžení doplnkovej ochrany je správne a zákonné. A to i napriek skutočnosti, že v Somálsku ako celku ešte nedošlo k definitívnej porážke Al Shabaab-u. Navyše, ako to vyplynulo z vyjadrenia odporcu k podanému návrhu, po zohľadnení individuálnych okolností každého žiadateľa pri vydaní rozhodnutí žiadateľov pochádzajúcich z mesta Afgoye prihliadal na stabilitu bezpečnostnej situácie v tomto regióne.

III.

Odvolaie a vyjadrenie odporcu

Proti rozsudku krajského súdu podľa navrhovateľ odvolanie prostredníctvom právnej zástupkyne, ktoré odôvodnil tým, že súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností, konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci a rozhodnutie súdu vychádzalo z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Prvú námietku odôvodnil tým, že nebolo náležite preskúmané, či by navrhovateľ po návrate do vlasti nečelil nebezpečenstvu vážneho bezprávia i vo forme uloženia trestu smrti alebo jeho výkonu, respektíve mučenia alebo neľudského alebo ponižujúceho zaobchádzania alebo trestu [§ 2 písm. f/ bod 1 a 2 zákona o azyle].

K druhej námietke uviedol, že dokazovanie nebolo dostatočné a bude potrebné ho doplniť aktuálnymi správami z dostupných zdrojov o súčasnej bezpečnostnej situácii v Somálsku, konkrétne v meste Mogadišo, so zameraním sa na život civilistov (ako i na život príslušníkov kmeňa Gaboye, podklan Madiban), ako aj aktuálne informácie o realizovaní, respektíve nerealizovaní asistovaných dobrovoľných návratov do Somálska, a v kontexte aktuálnej bezpečnostnej situácie nanovo vyhodnotiť tvrdenia navrhovateľa a skutočnosti, ktorými odôvodňuje svoje obavy o svoju bezpečnosť v prípade návratu do krajiny pôvodu.

Po doplnení dokazovania odporca podľa názoru navrhovateľa opätovne posúdi, či v prípade navrhovateľa sú alebo nie sú dôvody na predĺženie doplnkovej ochrany v zmysle ustanovenia § 13a zákona o azyle a či tieto predstavujú/ nepredstavujú reálnu hrozbu vážneho bezprávia z dôvodov uvedených v § 2 písm. f/ bod 3 zákona o azyle, a taktiež z dôvodov uvedených v § 2 písm. f/ bod 1 a 2. Poukázal taktiež na prípis IOM zo dňa 22. januára 2013, v zmysle ktorého sa z dôvodu zlej bezpečnostnej situácie asistované dobrovoľné návraty do južnej a centrálnej časti Somálskej demokratickej republiky nerealizujú. Zároveň odporca zaujme stanovisko i k realizácii nútených návratov do krajiny pôvodu navrhovateľa.

Navrhovateľ navrhol napadnutý rozsudok zmeniť tak, že rozhodnutie odporcu ČAS: MU-649-10/PO-Ž-2012 zo dňa 30. novembra 2012 zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Odporca k odvolaniu navrhovateľa uviedol, že navrhovateľ sa odvoláva na tvrdenie, podľa ktorého sa nerealizujú dobrovoľné návraty do južnej a centrálnej časti Somálska a odkazuje na správny

medzinárodnej organizácie IOM, ktorú predložila jeho právna zástupkyňa krajskému súdu.

K tomu uviedol:

V prvom rade odporca vydal rozhodnutie v čase, kedy predmetná správa neexistovala. Rozhodnutie bolo vydané v novembri 2012 a korešpondencia IOM adresovaná Slovenskej humanitnej rade je datovaná na január 2013.

Správu IOM odporca považuje za jeden zo zdrojov informácií, ktorý treba hodnotiť aj s ohľadom na ostatné správy. Tie, ktoré boli odporcovi v dispozícii v čase vydania rozhodnutia, jednoznačne pojednávajú o podstatných pozitívnych zmenách v mieste bydliska navrhovateľa. Povstalci z Al-Shababu boli v roku 2011 vytlačení z hlavného mesta a federálna vláda získala úplnú kontrolu nad týmto územím. Rozsiahle boje boli ukončené v auguste 2011 a do svojich domovov v Mogadišo sa začali vracat' jeho pôvodní obyvatelia. V azylovom spise sa nachádzajú informácie aj o návrate diplomatických misíí a medzinárodných organizácií do Mogadiša, o rastúcej ekonomike, o prebiehajúcich rekonštrukčných prácach a zlepšenej situácii v oblasti výživy. Na základe objektivizovania navrhovateľových obáv odporca dospel k záveru, že násilné nútenie do radov Al-Shababu, vzhľadom na súčasnú situáciu v Mogadišo, mu reálne nehrozí.

Správa IOM je výsledkom komunikácie medzi mimovládnyimi organizáciami, nie je to jej oficiálne stanovisko, ktoré by bolo uverejnené a všeobecne dostupné. Požiadavky na správy o krajine pôvodu, ktoré môžu byť použité v azylovom konaní sú aj podľa rozsudku NS SR č. k. 1Sž/25/2012 také, aby boli v maximálnej možnej miere relevantné, dôveryhodné, vyvážené, aktuálne, overené z rôznych zdrojov, transparentné a dostupné. Dostupnosť a transparentnosť táto informácia IOM nespĺňa, nakoľko ide o korešpondenciu inter partes a nie o zverejnený postup, ktorý by Medzinárodná organizácia pre migráciu aj v praxi uplatňovala a ktorý by bol aj všeobecne známy, resp. dostupný.

Oporcovi sa podarilo získať informácie, podľa ktorých k dobrovoľným návratom do Somálska prostredníctvom IOM dochádza. Sú to údaje publikované na internetovej stránke tejto organizácie. V ročnej správe o Somálsku za rok 2012 sa predstavujú aktuálne programy tejto medzinárodnej organizácie, ako aj program Migration for Development in Africa (MIDA), ktorý umožňuje návrat odborníkov zo somálskej diaspóry späť do Somálska a program Assisted Voluntary Return and Reintegration (AVRR) umožňujúci dobrovoľné návraty Somáľčanov do Somálska. Generálny riaditeľ IOM na konferencii v Ženeve dňa 18. júna 2013 opätovne zdôraznil podporu a záujem IOM o návrat kvalifikovaných Somáľčanov späť do krajiny pôvodu potrebných na budovanie spoločnosti a využitie znalostí, ktoré nadobudli v zahraničí.

Právna zástupkyňa navrhovateľa v odvolaní napádala nesúlads zákona o azyle so smernicou Rady 2004/83/ES o minimálnych ustanoveniach pre oprávnenie a postavenie štátnych príslušníkov tretej krajiny alebo osôb bez štátneho občianstva ako utečencov alebo osôb, ktoré inak potrebujú medzinárodnú ochranu, a obsah poskytovanej ochrany. Táto smernica je nahradená smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2011/95/EÚ o normách pre oprávnenie štátnych príslušníkov tretej krajiny alebo osôb vez štátneho občianstva mať postavenie medzinárodnej ochrany, o jednotnom postavení utečencov alebo osôb oprávnených na doplnkovú ochranu a o obsahu poskytovanej ochrany (prepracované znenie) zo dňa 13. decembra 2011 s účinnosťou na dvadsiaty deň po jej zverejnení v Úradnom vestníku Európskej únie, t.j. 9. januára 2012. Výbrané články sa uplatňujú od 22. decembra 2013. Odporca je toho názoru, že zákon o azyle je v súlade so smernicou Rady 2004/83/ES, pričom smernica Európskeho parlamentu a Rady 2011/95/EÚ sa v súčasnosti ešte transponuje.

V každom prípade, článok 15 písm. a/, ktorý definuje prvý bod vážneho bezprávia, sa novou prepracovanou smernicou nezmenil a je upravený v oboch smerniciach rovnako. Slovenský preklad tohto ustanovenia znie: „Vážne bezprávie pozostáva: aj z trestu smrti alebo popravy...“

V anglickom origináli je tento bod v znení: „Serious harm consists of: u) death penalty or execution...“

- Zákon o azyle v § 2 písm. f) bod 1. Upravuje vážne bezprávie ako „uloženie trestu smrti alebo jeho výkon“,

V českom preklade smerníc je execution preložené ako vykonaní trestu smrti.

Význam anglického výrazu execution je o. i. poprava, výkon práva. Podľa názoru odporcu „výkon práva“ vo vzťahu k trestu smrti znamená vykonanie tohto trestu smrti.

V Krátkom slovníku slovenského jazyka (4., doplnené a upravené vydanie. Redigovali: J. Kačala - M. Pisárčiková - M. Považaj. Bratislava: Veda 2003), ktorý je kodifikačnou príručkou, sa definuje poprava ako „vykonanie rozsudku smrti“ a v ďalších nekodifikačných slovníkoch aj ako „popravenie odsúdeného

na smrť“. Vo význame slova poprava sa teda predpokladá existujúci rozsudok o treste smrti, resp. predchádzajúce odsúdenie. Podľa názoru odporcu slová „poprava“ (v dotknutých smerniciach) a „výkon trestu smrti“ (v zákone o azyle) majú totožný význam, a preto nejde o nesúlad nášho zákona s právom Európskej únie.

Právna zástupkyňa sa domnieva, že „navrhovateľ sa ani nebude mať akým spôsobom vrátiť do krajiny svojho pôvodu.“ Odkazuje pritom na úvodný bod 27 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2011/95/EU. Podľa názoru odporcu je bod 27 smernice konkretizovaný v jej článku 8 s názvom „Vnútroštátna ochrana.“ Z jeho celého znenia je zrejmé, že jeho použitie (po ev. transpozícií do vnútroštátneho práva) sa vzťahuje na taký prípad, ak vnútorné presídlenie žiadateľa do inej časti krajiny, kde nebude prenasledovaný, alebo ohrozený vážnym bezpráviom, je možné. V takom prípade medzinárodnú ochranu nepotrebuje. Táto problematika však nebola predmetom rozhodovania v navrhovateľovom prípade a odkaz na danú smernicu sa odporcovi javí ako nezrozumiteľný. Okrem toho do pôsobnosti odporcu nepatrí posúdenie spôsobu, akým sa má navrhovateľ vrátiť do krajiny pôvodu.

Právna zástupkyňa navrhovateľa tiež v odvolaní namieta existenciu inej vady, ktorou je postihnuté konanie. Vyjadruje svoj názor, podľa ktorého si odporca nesprávne interpretuje inštitút nepredĺženia doplnkovej ochrany a v konaní neskúmal všetky dôvody, pre ktoré je možné doplnkovú ochranu poskytnúť.

V konaní o azyle správny orgán vychádza z navrhovateľovej výpovede, ktorú mu poskytne a na jej základe vykonáva ďalšie zisťovania. O tejto interpretácii zákonného postupu pri posudzovaní žiadosti o medzinárodnú ochranu svedčí množstvo judikátov najvyššieho súdu napr. 1Sžo KS 124/2005. Navrhovateľ žiadal o azyl z bezpečnostných dôvodov, obával sa násilného verbovania do Al-Shabab, a z týchto dôvodov mu v predchádzajúcom konaní aj bola poskytnutá doplnková ochrana. Tie isté dôvody uviedol aj na pohovore pred migračným úradom, ktorý sa konal dňa 19. novembra 2012 v konaní o predĺžení doplnkovej ochrany. Odporca pri vykonávaní dokazovania vychádzal z jeho výpovede. V odôvodnení rozhodnutia sa preto primárne zaoberal tým, či spĺňa podmienky na poskytnutie doplnkovej ochrany podľa § 2 písm. f/ bod 3. Neexistencia hrozby podľa bodu 3. má súvislosť aj s posúdením podmienok podľa ostatných bodov § 2 písm. f/, ktorých nesplnenie odporca rovnako konštatoval. Odporca pracoval so správami o krajine pôvodu, v ktorých sa konštatuje vytláčenie teroristov Al-Shabab z Mogadiša a jeho okolia, pričom k svojvoľnému násiliu tam už nedochádza a vzhľadom k tomu, že vláda má dané územia pod kontrolou, nehrozi mu ani iné násilné konanie zo strany Al-Shabab. Odporca navrhol napadnutý rozsudok potvrdiť.

IV.

Konanie pred odvolacím súdom

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku), preskúmal rozsudok krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, a dospel jednomyselne k záveru, že odvolanie navrhovateľa nie je dôvodné. Odvolací súd rozhodol bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa ustanovenia § 250ja ods. 2 OSP, s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk. Rozsudok bol verejne vyhlásený 21. augusta 2013 (§ 156 ods. 1 a ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku).

V zmysle § 21 ods. 11 zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov Ministerstvo vnútra SR ku dňu 31. decembra 2012 zrušilo okrem iných, aj rozpočtovú organizáciu - Migračný úrad Ministerstva vnútra SR a v zmysle § 21 ods. 13 zákona č. 523/2004 Z. z. práva a povinnosti zrušených rozpočtových organizácií prešli dňom zrušenia na zriaďovateľa, ktorým je Ministerstvo vnútra SR. Na základe citovaných právnych noriem má Najvyšší súd Slovenskej republiky preukázané, že do postavenia Migračného úradu MV SR ako pôvodne žalovaného správneho orgánu nastúpilo z titulu zákonných zmien Ministerstvo vnútra SR. Preto bude s týmto právnym nástupcom ďalej konané na strane žalovaného správneho orgánu - odporcu. Pod všeobecným označením odporca je potom nutné rozumiť tak pôvodný správny orgán ako aj jeho právneho nástupcu podľa toho, ktorého sa text odôvodnenia týka.

Konanie o udelenie doplnkovej ochrany na území Slovenskej republiky je upravené v zákone o azyle.

Udelenie doplnkovej ochrany na území Slovenskej republiky je spojené so splnením podmienok taxatívne uvedených v ustanovení § 13a zákona o azyle, t. j. v prípade žiadateľa o doplnkovú ochranu musia byť preukázané u toho, komu nebol udelený azyl, že sú vážne dôvody domnievať sa, že by bol v prípade návratu do krajiny pôvodu vystavený reálnej hrozbe vážneho bezprávia, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 2 písm. f/ zákona o azyle) vážnym bezpráviom

1. uloženie trestu smrti alebo jeho výkon,
2. mučenie alebo neľudské alebo ponižujúce zaobchádzanie alebo trest, alebo
3. vážne a individuálne ohrozenie života alebo nedotknuteľnosti osoby z dôvodu svojvoľného násillia počas medzinárodného alebo vnútroštátneho ozbrojeného konfliktu.

V predmetnej veci je potrebné predostrieť, že predmetom odvolacieho konania bol rozsudok krajského súdu, ktorým bolo potvrdené rozhodnutie odporcu o nepredĺžení poskytnutej doplnkovej ochrany V medziach odvolania Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací preskúmal rozsudok krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, pričom v rámci odvolacieho konania skúmal aj napadnuté rozhodnutie odporcu, najmä z toho pohľadu, či sa krajský súd vysporiadal so všetkými námietkami navrhovateľa v opravnom prostriedku a z takto vymedzeného rozsahu či správne posúdil zákonnosť a správnosť napadnutého rozhodnutia odporcu.

Na tomto mieste je potrebné zdôrazniť, že odporca vyhodnotil dôvody žiadosti o predĺženie doplnkovej ochrany a zistil, že podmienky v krajine pôvodu navrhovateľa sa zmenili do takej miery, že žiadosť o predĺženie poskytnutej doplnkovej ochrany so zreteľom na zmeny v Somálsku ako také, prestala byť opodstatnená.

Z dôvodov uvedených a podrobne rozobratých v napadnutom rozsudku, sa aj odvolací súd priklonil na stranu odporcu. Vzhľadom na zmenu situácie v Somálsku podrobne popísanú v napadnutom rozhodnutí na základe informácií z niekoľkých od seba nezávislých zdrojov, navrhovateľ už nespĺňal podmienky uvedené v ustanovení § 13a zákona o azyle. Krajský súd v Bratislave v napadnutom rozsudku, odcitovanom v niektorých častiach, týkajúcich sa najmä skutkového stavu veci, doslova odvolacím súdom v tomto rozsudku, uviedol, z akého dôvodu nepovažoval navrhovateľa za osobu ktorej po návrate do Somálska hrozí vážne bezprávie.

Uviedol tiež, že odporca sa náležite a v súlade so zákonom vypořiadal s nepredĺžením doplnkovej ochrany z dôvodov situácie v krajine pôvodu a z tohto pohľadu tiež z akých podkladov úvah vychádzal pri neposkytnutí ďalšej doplnkovej ochrany.

Úvahy odporcu i krajského súdu týkajúce sa neposkytnutia doplnkovej ochrany sa viažu k úvahám predostretým právnou zástupkyňou navrhovateľa v odvolaní.

Odvolací súd k tomu dodáva, že na poskytnutie doplnkovej ochrany sa v zmysle zákonných ustanovení vyžaduje odôvodnená, nie teda akákoľvek obava. To znamená, že obava z prenasledovania musí reálne hroziť, nemôže byť fiktívna. V prípade prijatia reálnosti obáv navrhovateľa na základe dôvodov, ktoré predostrel odporcovi v rámci konania o predĺženie doplnkovej ochrany by to viedlo k situácii pri ktorej by takmer všetci príslušníci krajín, v ktorých sa vyskytuje akýkoľvek konflikt, hoci len lokálny, ktorý sa priamo nedotýka väčšiny obyvateľstva priamo, musel bez ďalšieho opodstatňovať ich akceptáciu, ako osôb u ktorých existujú vážne dôvody domnievať sa, že by boli v prípade návratu do krajiny pôvodu vystavení reálnej hrozbe vážneho bezprávia.

Bez dôvodných tvrdení o reálnej hrozbe vážneho bezprávia takúto konštrukciu nemožno akceptovať.

Ako odporca tak i prvostupňový súd sa podrobne zaoberali situáciou v krajine pôvodu navrhovateľa a osobitne situáciou navrhovateľa po prípadnom návrate do vlasti a s ich úvahami sa stotožnil i odvolací súd.

Iba čisto hypoteticky a opierajúc sa o vykonštruované náhodné udalosti mohol odporca i krajský súd predpokladať, že by navrhovateľovi po návrate do krajiny pôvodu hrozili cielene následky predpokladané v ustanoveniach § 2 písm. f/ azylového zákona.

Postupujúc však podľa zákona a hodnotiac individuálne žiadosť navrhovateľa správne a v súlade so zákonom konštatovali i odporca i krajský súd, že navrhovateľom neboli splnené podmienky pre poskytnutie ďalšej doplnkovej ochrany.

Z týchto dôvodov odvolací súd rozsudok krajského súdu potvrdil. Stotožnil sa totiž so závermi prvostupňového súdu i v tom, že súčasná situácia v krajine pôvodu navrhovateľovi nehrozí reálna hrozba vážneho bezprávia, tak ako to vyplýva z podkladov obsiahnutých v správnom spise odporcu,

ktoré tvorili podklad jeho preskúmaného rozhodnutia.

Krajský súd hoci stručne, ale zato presvedčivo vysvetlil aj ďalšie dôvody uvedené doslova v tomto rozsudku, pre ktoré považoval napadnuté rozhodnutie odporcu za zákonné a správne. Na ne Najvyšší súd Slovenskej republiky odkazuje v súlade s ustanovením § 219 ods. 2 OSP, podľa ktorého ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

O trovách odvolacieho konania rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 250k ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku, prihliadajúc na skutočnosť, že navrhovateľ v konaní úspešný nebol a odporcovi náhrada trov konania nepatrí, preto súd účastníkom náhradu trov konania nepriznal.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.